

Raportarea de sustenabilitate pentru firmele mici și mijlocii

Ce date vă pot cere clienții mari și băncile, ce este standardul european VSME și cum pregătiți un raport corect, pas cu pas.

Pe scurt

- **Nu sunteți obligați prin lege** să publicați un raport de sustenabilitate. Obligația europeană (directiva CSRD) se aplică, după modificările din 2026, doar firmelor cu peste 1.000 de angajați și peste 450 de milioane de euro cifră de afaceri.
- **Cererile de date vin totuși:** de la clienții mari care au de raportat despre lanțul lor de furnizori, de la bănci (care din 2026 trebuie să evalueze riscurile de mediu și sociale ale clienților) și de la investitori.
- **VSME este răspunsul standard:** un format european simplu, gândit pentru IMM-uri, recomandat de Comisia Europeană. Din exercițiul financiar 2027, firmele mari nu vă mai pot cere mai multe informații decât prevede standardul voluntar european.
- **Modulul de bază are 11 cerințe.** Majoritatea datelor le aveți deja: facturi de energie, evidența deșeurilor, REVISAL, registrul de accidente de muncă.
- **Un singur raport, folosit peste tot:** în loc să completați chestionare diferite pentru fiecare client și bancă, pregătiți o dată pe an un raport VSME și îl trimiteți tuturor.

1. De ce vi se cer date de sustenabilitate, deși nu sunteți obligați

În 2026, Uniunea Europeană a redus puternic numărul firmelor obligate să raporteze. Directiva (UE) 2026/470, intrată în vigoare pe 18 martie 2026, limitează raportarea obligatorie la firmele cu peste 1.000 de angajați și peste 450 de milioane de euro cifră de afaceri. În România, asta înseamnă câteva sute de companii. Aproape toate IMM-urile sunt în afara obligației.

Presiunea nu a dispărut, s-a mutat. Iată de unde vin, concret, cererile de informații:

Cine vă cere date	De ce	Cum arată cererea
Clienții mari (companii obligate să raporteze sau aparținând unor grupuri internaționale)	Trebuie să raporteze emisiile și riscurile din lanțul lor de aprovizionare	Chestionare pentru furnizori, clauze în contracte, criterii de selecție a furnizorilor
Băncile și societățile de leasing	Ghidurile Autorității Bancare Europene privind riscurile de mediu, sociale și de guvernare se aplică băncilor mari din ianuarie 2026	Chestionare ESG la acordarea sau reînnoirea creditului, condiții pentru finanțări „verzi”
Investitorii și fondurile	Au propriile obligații de raportare privind finanțele sustenabile	Solicitări de date la investiție și anual
Programele de finanțare publică	Criterii de mediu și sociale în evaluarea proiectelor	Indicatori ceruți în cererea de finanțare

Ce vă protejează: plafonul pentru lanțul valoric. Începând cu exercițiul financiar 2027, companiile obligate să raporteze nu mai pot cere furnizorilor cu până la 1.000 de angajați mai multe informații decât cele prevăzute de standardul voluntar european. Acest standard, adoptat de Comisie în iulie 2026 printr-un act delegat, preia aproape integral standardul VSME. Dacă aveți un raport VSME, aveți răspunsul la ce vi se poate cere în mod legitim.

2. Ce este VSME

VSME (*Voluntary Sustainability Reporting Standard for non-listed SMEs*) este standardul voluntar de raportare a sustenabilității pentru IMM-urile nelistate la bursă. A fost elaborat de EFRAG, organismul care redactează standardele europene de raportare, și a fost recomandat de Comisia Europeană pe 30 iulie 2025. Comisia le cere băncilor și companiilor mari să își bazeze solicitările de date către IMM-uri pe acest standard.

Cum este construit

	Modulul de bază	Modulul cuprinzător
Cerințe	11 cerințe (B1–B11)	Modulul de bază + 9 cerințe suplimentare (C1–C9)
Pentru cine	Microîntreprinderi și majoritatea IMM-urilor; punctul de plecare recomandat	Firme care primesc cereri detaliate de la bănci, investitori sau clienți mari
Ce adaugă	Date de bază despre energie, emisii, apă, deșeuri, angajați, siguranță, conduită	Strategie, ținte de reducere a emisiilor, riscuri climatice, drepturile omului, diversitatea conducerii

Reguli de bază

- **Principiul „dacă este aplicabil”.** Multe cerințe se completează doar dacă situația respectivă există la dvs. De exemplu, datele despre poluare se raportează doar dacă aveți deja obligația legală de a le monitoriza.
- **Aceeași perioadă ca situațiile financiare.** Raportul acoperă anul financiar, de regulă anul calendaristic.
- **Fără audit obligatoriu.** Raportul nu trebuie verificat de un auditor, dar datele trebuie să poată fi justificate cu documente.

- **Informațiile sensibile pot fi omise.** Informațiile clasificate sau cele care v-ar afecta grav poziția comercială pot fi lăsate deoparte, cu mențiunea omisiunii.
- **Format digital gratuit.** EFRAG pune la dispoziție gratuit un șablon digital de raportare.

3. Ce aveți de făcut: 7 pași

1. **Inventariați cererile primite.** Adunați chestionarele de la clienți și bănci din ultimul an și clauzele de sustenabilitate din contracte. Notați termenele și ce date se repetă. Acesta este punctul de plecare real: ce vi se cere efectiv.
2. **Numiți un responsabil și stabiliți perioada.** O singură persoană coordonează colectarea (de regulă din administrativ sau financiar). Perioada de raportare: ultimul an financiar încheiat.
3. **Alegeți modulul.** Începeți cu modulul de bază. Treceți la cel cuprinzător doar dacă o bancă sau un client important vă cere explicit informații de strategie, ținte sau riscuri climatice.
4. **Colectați datele.** Folosiți fișele din secțiunea 4: pentru fiecare cerință este indicat de unde luați datele. Păstrați documentele-sursă într-un dosar, pe cerințe.
5. **Calculați indicatorii.** Cea mai tehnică parte este calculul emisiilor de gaze cu efect de seră (cerința B3). Vedeți exemplul din secțiunea 5.
6. **Redactați raportul.** Completați șablonul VSME. Răspundeți la fiecare cerință, inclusiv cu „nu se aplică” acolo unde e cazul, și explicați pe scurt metoda de calcul.
7. **Transmiteți și actualizați anual.** Trimiteți același raport tuturor celor care vă cer date. Actualizați-l în fiecare an, după închiderea situațiilor financiare. Din al doilea an, efortul scade mult, fiindcă sursele și metoda sunt deja stabilite.

4. Modulul de bază, cerință cu cerință

Pentru fiecare cerință: ce raportați, de unde luați datele și la ce să fiți atenți.

B1 Baza de pregătire a raportului

Ce raportați: modulul ales (de bază sau de bază + cuprinzător); informațiile omise și motivul; forma juridică, codul CAEN, totalul bilanțului, cifra de afaceri, numărul de angajați, țara de activitate, adresele sediilor și punctelor de lucru; certificările sau etichetele de sustenabilitate (de exemplu ISO 14001, ISO 45001).

De unde: situațiile financiare anuale, certificatul constatator ONRC, REVISAL, certificatele deținute.

Atenție: dacă raportați pentru grup (mai multe firme), precizați ce entități sunt incluse.

B2 Practici, politici și inițiative viitoare

Ce raportați: dacă aveți practici, politici sau inițiative pentru trecerea la o economie mai sustenabilă pe teme: schimbări climatice, poluare, apă, biodiversitate, economie circulară, proprii angajați, lucrătorii din lanțul de aprovizionare, comunitățile afectate, consumatorii, conduita în afaceri. Pentru fiecare: dacă sunt publice și dacă au ținte.

De unde: regulamentul intern, procedurile din sistemele de management (calitate, mediu, SSM), codul de conduită, deciziile conducerii.

Atenție: raportați doar ce există și se aplică. Un „da” fără document în spate este primul lucru pe care îl verifică un client sau o bancă.

B3 Energie și emisii de gaze cu efect de seră

Ce raportați: consumul total de energie în MWh, defalcat pe energie electrică și combustibili și, unde se cunoaște, pe surse regenerabile și neregenerabile; emisiile directe (Scope 1) și emisiile din energia cumpărată (Scope 2, metoda bazată pe locație), în tone CO₂ echivalent; intensitatea emisiilor raportată la cifra de afaceri.

De unde: facturile de energie electrică și gaze naturale, facturile și bonurile de carburant, foile de parcurs, facturile de GPL sau energie termică, contoarele proprii.

Atenție: Scope 1 înseamnă ce ardeți dvs. (gaz în centrală, carburant în mașinile firmei, generatoare). Scope 2 înseamnă energia electrică și termică cumpărată. Emisiile furnizorilor și ale clienților (Scope 3) nu sunt cerute în modulul de bază.

B4 Poluarea aerului, apei și solului

Ce raportați: poluanții emiși și cantitățile, *doar dacă* aveți deja obligația legală de a-i monitoriza și raporta sau dacă îi urmăriți printr-un sistem de management de mediu.

De unde: autorizația de mediu, rapoartele transmise Agenției pentru Protecția Mediului, buletinele de analiză.

Atenție: pentru majoritatea firmelor de servicii și comerț, această cerință nu se aplică. Scrieți explicit „nu se aplică” și motivul.

B5 Biodiversitate

Ce raportați: numărul și suprafața amplasamentelor situate în interiorul sau în apropierea zonelor sensibile din punct de vedere al biodiversității (de exemplu arii Natura 2000). Opțional, utilizarea terenului.

De unde: actele de proprietate sau de închiriere, certificatele de urbanism, hărțile publice ale ariilor protejate.

Atenție: relevant mai ales pentru agricultură, construcții, extracție, depozite și unități de producție în afara orașelor.

B6 Apă

Ce raportați: volumul total de apă captată sau cumpărată (m³). Dacă aveți procese care consumă multă apă, și consumul efectiv (apa care nu se întoarce în rețea). Precizați dacă aveți amplasamente în zone cu deficit de apă.

De unde: facturile de apă, contoarele, autorizația de gospodărire a apelor, dacă aveți surse proprii.

B7 Utilizarea resurselor, economie circulară și deșeuri

Ce raportați: dacă aplicați principii de economie circulară; cantitatea totală de deșeuri generate, împărțită în periculoase și nepericuloase; cantitatea trimisă la reciclare sau reutilizare. Dacă sunteți în producție, construcții sau ambalare, și principalele fluxuri de materiale folosite.

De unde: evidența gestiunii deșeurilor pe care o țineți deja conform legii, contractele și avizele de la operatorii de colectare, raportările privind ambalajele.

B8 Angajați: caracteristici generale

Ce raportați: numărul de angajați (persoane sau echivalent normă întreagă) pe tip de contract (determinat, nedeterminat) și pe gen; pe țări, dacă aveți angajați în mai multe țări. Dacă aveți 50 de angajați sau mai mult, și rata de fluctuație a personalului.

De unde: REVISAL, statele de plată, evidența plecărilor din an.

B9 Angajați: sănătate și securitate în muncă

Ce raportați: numărul și rata accidentelor de muncă înregistrate; numărul deceselor cauzate de accidente de muncă sau de boli profesionale.

De unde: registrul de evidență a accidentelor de muncă, dosarele de cercetare, evidența orelor lucrate.

Atenție: rata se calculează raportând numărul de accidente la totalul orelor lucrate, după formula din ghidul standardului. Păstrați evidența orelor lucrate pe an.

B10 Angajați: remunerare, negociere colectivă și formare

Ce raportați: dacă toți angajații primesc cel puțin salariul minim aplicabil; procentul de angajați acoperiți de un contract colectiv de muncă; numărul mediu de ore de formare pe angajat, defalcat pe gen. Diferența salarială dintre femei și bărbați se raportează doar de firmele cu 150 de angajați sau mai mult.

De unde: statele de plată, contractul colectiv de muncă (dacă există), evidența instruirilor (inclusiv instruirile SSM și profesionale).

Atenție: Directiva europeană privind transparența salarială aduce obligații proprii pentru angajatori, separat de VSME. Datele salariale pregătite pentru raport vă vor folosi și acolo.

B11 Condamnări și amenzi pentru corupție și mită

Ce raportați: numărul de condamnări și valoarea amenzilor pentru încălcarea legislației anticorupție și antimită în perioada raportată.

De unde: evidențele juridice ale firmei.

Atenție: pentru cele mai multe firme răspunsul este „zero”. Raportați-l explicit; lipsa răspunsului ridică întrebări.

5. Exemplu de calcul: energie și emisii (B3)

O firmă de distribuție cu 40 de angajați, cifră de afaceri de 5 milioane de euro, a consumat într-un an:

Sursă	Consum anual	Factor de emisie (orientativ)	Emisii
Motorină pentru flota proprie (Scope 1)	20.000 litri (circa 200 MWh)	2,51 kg CO ₂ e / litru	50,2 t CO ₂ e
Gaze naturale pentru încălzire (Scope 1)	150 MWh	0,183 kg CO ₂ e / kWh	27,5 t CO ₂ e
Energie electrică din rețea (Scope 2)	200 MWh	0,26 kg CO ₂ e / kWh	52,0 t CO ₂ e
Total	circa 550 MWh		129,7 t CO₂e

Intensitatea emisiilor: 129,7 t CO₂e ÷ 5 milioane € = **circa 26 t CO₂e pe milion de euro** cifră de afaceri.

Calculul, pe scurt: consum × factor de emisie = emisii. De exemplu, 20.000 litri × 2,51 kg = 50.200 kg = 50,2 tone.

Important: factorii de emisie din tabel sunt valori orientative, folosite doar pentru exemplificare. În raportul real folosiți factori actualizați din surse recunoscute și indicați sursa în raport. Pentru energia electrică, metoda cerută de VSME folosește factorul mediu al rețelei naționale. Eticheta cu emisiile specifice ale furnizorului, afișată pe factură, se poate raporta opțional, separat.

6. Greșeli frecvente

- **Răspunsuri diferite pentru clienți diferiți.** Dacă un client și banca primesc cifre diferite pentru același an, credibilitatea dispare. Folosiți o singură sursă: raportul VSME.
- **Politici declarate, dar inexistente.** Un „da” la o politică de mediu fără un document aprobat este ușor de verificat și greu de explicat.
- **Unități de măsură amestecate.** kWh și MWh, kg și tone, litri și m³: verificați conversiile înainte de a trimite.
- **Emisii calculate fără metodă scrisă.** Notați ce factori de emisie ați folosit și de unde. Anul viitor veți avea nevoie de aceeași metodă, ca să puteți compara.
- **Cerințe sărite în loc de „nu se aplică”.** O cerință necompletată pare o omisiune. Una marcată „nu se aplică”, cu motiv, arată un raport complet.

- **Completarea de chestionare care cer mai mult decât VSME.** Din 2027, clienții obligați să raporteze nu vă pot cere mai mult decât standardul voluntar. Puteți răspunde cu raportul dvs. și refuza politicos cererile care depășesc acest cadru.

7. Listă de verificare

- ☐ Am adunat toate cererile de date primite de la clienți, bănci și finanțatori.
- ☐ Am desemnat o persoană responsabilă de raport.
- ☐ Am stabilit perioada de raportare (ultimul an financiar încheiat).
- ☐ Am ales modulul: de bază sau de bază + cuprinzător.
- ☐ B1: am datele de identificare, cifrele financiare și certificările.
- ☐ B2: am listat politicile și practicile existente, cu documentele aferente.
- ☐ B3: am consumurile anuale de energie electrică, gaze și carburanți din facturi.
- ☐ B3: am calculat emisiile Scope 1 și Scope 2 și am notat sursa factorilor de emisie.
- ☐ B4–B6: am verificat dacă se aplică poluarea, biodiversitatea și apa; am datele sau motivul pentru „nu se aplică”.
- ☐ B7: am cantitățile de deșeuri generate și reciclate din evidența anuală.
- ☐ B8: am numărul de angajați pe tip de contract și gen (și fluctuația, dacă am 50+ angajați).
- ☐ B9: am numărul de accidente de muncă și totalul orelor lucrate.
- ☐ B10: am verificat salariul minim, contractul colectiv și orele de formare.
- ☐ B11: am verificat existența unor condamnări sau amenzi pentru corupție.
- ☐ Am păstrat documentele-sursă într-un dosar organizat pe cerințe.
- ☐ Am completat șablonul VSME și am răspuns la toate cerințele.
- ☐ Am stabilit data de actualizare anuală a raportului.

8. Surse oficiale

- Comisia Europeană, Recomandarea privind standardul voluntar de raportare a sustenabilității pentru IMM-uri (30 iulie 2025): finance.ec.europa.eu
- EFRAG, textul interactiv al standardului VSME: xbrl.efrag.org
- Comisia Europeană, standardele revizuite și standardul voluntar adoptate în iulie 2026: finance.ec.europa.eu
- Autoritatea Bancară Europeană, Ghidurile privind gestionarea riscurilor ESG: eba.europa.eu

Despre acest ghid. Ghid realizat de Asociația Mereu pentru Europa, Craiova, pentru a sprijini firmele mici și mijlocii să răspundă cererilor de date de sustenabilitate. Informațiile sunt valabile în septembrie 2026. Cadrul european este în curs de aplicare, iar unele detalii se pot modifica. Ghidul are caracter informativ și nu înlocuiește consultanța de specialitate.

Contact: www.mpe.ro